

Handläggare
Sophie Berglöf
Telefon: 08-50809142**Till**
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2026-04-23

Remiss av Riktlinje för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2026/321

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått en remiss av *Riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor*, för yttrande till kommunstyrelsen.

Riktlinjerna utgör ett viktigt stöd för att stärka och skapa en mer likvärdig struktur för barnsäkerhetsarbetet i stadens kommunala förskolor. Dokumentet innehåller flera relevanta och väl genomarbetade delar, särskilt den övergripande indelningen mellan förebyggande arbete, allvarlig händelse och kris. Samtidigt bedöms riktlinjerna behöva utvecklas ytterligare vad gäller ansvarsfördelning, där huvudmannens, förvaltningens och rektors ansvar behöver tydliggöras. Det finns även behov av att i större utsträckning anpassa innehållet till förskolans praktiska förutsättningar. Sammantaget bedöms riktlinjerna utgöra en god grund som med vissa förtydliganden kan bli ett ännu mer ändamålsenligt stöd för verksamheterna.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått en remiss av *Riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor*, för yttrande till kommunstyrelsen senast den 28 april 2026. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade om riktlinjerna *Säker förskola, riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholm stads kommunala förskolor* i juni 2018 och riktlinjerna har sedan dess reviderats två gånger, 2020 och 2023. I 2025 års verksamhetsplan för förskolenämnden framgår att förskoleförvaltningen ska revidera riktlinjerna för att säkerställa ett relevant och effektivt barnsäkerhetsarbete.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett likvärdigt barnsäkerhetsarbete och stödja nämnd, skolchef och rektor att hålla samman barnsäkerhetsarbetet. Den nya strukturen ska tydliggöra ansvarsfördelning och stärka det systematiska arbetet. Riktlinjerna har tagits fram av förskoleförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, dels genom en referensgrupp med representation från fyra stadsdelsförvaltningar, dels genom samverkan med skolcheferna. Eftersom arbetet med barnsäkerhet i förskolan omfattar flera områden och perspektiv som i många fall överlappar varandra har arbetet även inkluderat strategier på förskoleförvaltningen med särskild kompetens inom områdena barnhälsa, livsmedel och kris- och beredskap.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kvalitetsavdelningen i samråd med förskoleavdelningen och socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjerna för barnsäkerhet i förskolan behöver tydligt utgå från att det är stadsdelsnämnden som är huvudman för verksamheten och därmed ytterst ansvarig för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter. I detta ansvar ingår att skapa organisatoriska förutsättningar för ett systematiskt och likvärdigt barnsäkerhetsarbete i samtliga förskolor. Förvaltningen har en central roll i att omsätta nämndens ansvar i praktiken genom att exempelvis avdelningschef ger rektorer rätt förutsättningar, stöd och resurser. Rektorn ansvarar i sin tur för att det konkreta barnsäkerhetsarbetet bedrivs i verksamheten, att rutiner är kända och följs samt att personalen har tillräcklig kompetens. I nuvarande utkast blir ansvarsfördelningen delvis otydlig när rollen skolchef lyfts fram på ett sätt som inte fullt ut speglar uppdraget. Dokumentet behöver genomgående präglas av en tydlig och konsekvent ansvarsfördelning där huvudmannens ansvar särskiljs från rektors och personalens ansvar.

I flera avsnitt bör formuleringar förenklas så att de blir mer tillgängliga för förskolans personal, exempelvis genom att använda begrepp som ”personal i förskolan” istället för mer komplexa

omskrivningar. Samtidigt bör ansvar som enligt lag gäller alla yrkesverksamma, såsom anmälningssplikt vid misstanke om att barn far illa, inte särskilt lyftas för vissa funktioner utan beskrivas generellt. När det gäller dokumentation, exempelvis av barns närvaro, bör riktlinjerna hänvisa till gällande gallringsanvisningar istället för att ange fasta tidsgränser, för att säkerställa att hanteringen följer aktuella styrdokument. Även hantering av personuppgifter, såsom bilder på barn, bör tydliggöras utifrån ett dataskyddsperspektiv.

Barnkonsekvensanalyser är ett viktigt verktyg i barnsäkerhetsarbetet och bör genomföras vid alla större förändringar i verksamheten. Ansvaret för detta bör dock inte begränsas till rektor utan även omfatta andra relevanta funktioner inom förvaltningen, särskilt i frågor som rör fysisk planering, samverkan eller andra beslut som kan påverka barns säkerhet.

Riktlinjerna beskriver på ett tydligt sätt tre nivåer av barnsäkerhetsarbete: förebyggande arbete, allvarliga händelser och kris, vilket ger ett bra stöd för att anpassa arbetssätt efter situationens allvar. Detta bör dock kompletteras med en tydligare betoning på samverkan. Omvärldsbevakning och samarbete med exempelvis polis och socialtjänst är inte enbart ett ansvar för rektor eller enskilda funktioner, utan bör beskrivas som ett gemensamt ansvar för stadsdelsnämnden och dess verksamheter.

Avsnittet om inrymning, utrymning och utestängning behöver justeras för att bättre spegla förskolans verklighet. Det är viktigt att personal har kunskap om dessa metoder, men det är inte ändamålsenligt att i förväg detaljstyra exakt hur de ska genomföras i olika situationer. Önskade händelser av allvarlig karaktär präglas av osäkerhet och kräver snabba, situationsanpassade beslut. Fokus bör därför ligga på att stärka personalens kompetens och handlingsberedskap, exempelvis genom utbildning i principerna fly-sök skydd-larma, att identifiera säkra utrymmen och alternativa utrymningsvägar, att prata om att återsamlingsplatsen vid utrymning med anledning av pågående dödligt våld inte är samma som vid brand och att det finns rutiner för hur personal kontaktar varandra efter en händelse.

Beredskapsplanen bör i första hand avse förberedelser *före* en önskad händelse, medan agerandet *under* en händelse behöver vara anpassningsbart utifrån situation. Även uppföljning *efter* en händelse, både för barn och personal, bör tydliggöras. Flera delar av dokumentet behöver även vara mer anpassat till förskolans verksamhet. Exempelvis är det inte rimligt att i detalj beskriva hur barn ska agera vid allvarliga våldssituationer, utan fokus bör ligga

på personalens ansvar och kompetens. På motsvarande sätt bör krav på detaljerad rollfördelning i akuta situationer omprövas, då det i praktiken är viktigare att nödvändiga uppgifter blir utförda än vem som utför dem. Att det vid en allvarlig oönskad händelse blir två medarbetare som gör samma sak är att föredra framför att en utpekad person inte är förmögen att agera och att uppgiften därmed inte blir utförd.

I avsnittet som rör barn som far illa bör perspektivet breddas så att det inte bara omfattar våld, utan alla former av omsorgsbrister. Informationen bör vara saklig och inkluderande, och det kan med fördel framgå att vårdnadshavare informeras om förskolans anmälningsskyldighet redan vid introduktionen. Även överlapp mellan olika avsnitt, exempelvis kring situationer vid hämtning och lämning, bör ses över för att undvika motsägelser och skapa en mer sammanhållen struktur.

När det gäller händelser som att ett barn försvinner under pågående verksamhet bör riktlinjerna uttryckas enklare och mer direkt. Det ska tydligt framgå att personal omedelbart ska påbörja eftersökning och att kontakt med polis ska ske skyndsamt, utan onödigt långa tidsangivelser som kan skapa osäkerhet i en akut situation. Även här är det viktigt att fokusera på praktiskt handlande och tydlighet.

Avsnittet om brott mot barn, diskriminering och kränkande behandling behöver i högre grad utgå från gällande lagstiftning och beskriva ansvar för att anmäla, utreda och vidta åtgärder på ett samlat och tydligt sätt. Det bör framgå att skyldigheterna inträder så snart verksamheten får kännedom om att ett barn upplever sig utsatt, och att detta även kan förmedlas av vårdnadshavare. Rektors ansvar för exempelvis att årligen upprätta en plan mot kränkande behandling samt att säkerställa registerutdrag vid nyanställning, vikariat och annan extern personal i verksamheten bör tydliggöras och placeras under rätt avsnitt.

Slutligen finns ett behov av att se över dokumentets struktur och språkliga kvalitet. Otydliga hänvisningar och inkonsekvent användning av begrepp behöver korrigeras. Hänvisningar till andra dokument bör vara tydliga och, där det är möjligt, kompletteras med information om var de finns att tillgå. För att öka förståelsen kan det även vara värdefullt att visualisera ansvarsfördelningen mellan olika nivåer.

Sammanfattningsvis bör riktlinjerna utvecklas mot ett mer sammanhållet, tydligt och verksamhetsnära dokument, där ansvarsfördelningen är korrekt utifrån huvudmannaskapet, där

språket är anpassat till målgruppen och där fokus ligger på praktiskt genomförbart barnsäkerhetsarbete i förskolans vardag.

Barnkonsekvensanalys

Förslaget till riktlinjer bedöms ha positiva konsekvenser för barn, då syftet är att stärka barnsäkerheten och skapa en mer likvärdig och systematisk struktur för säkerhetsarbetet inom staden. Tydliga gemensamma riktlinjer kan bidra till att förebygga risker, stärka tryggheten och säkerställa att verksamheten har beredskap för att hantera både vardagliga och allvarliga oönskade händelser.

Ur ett barnrättsperspektiv är det särskilt positivt att riktlinjerna tar sin utgångspunkt i barnets bästa och syftar till att skapa trygga, säkra och omsorgsfulla miljöer för barn i förskolan. Detta ligger i linje med barnkonventionens krav på barns rätt till skydd, trygghet och god omsorg.

Samtidigt är det viktigt att riktlinjerna utformas så att de är anpassade till förskolans praktiska förutsättningar och stödjer personalens möjligheter att agera utifrån barnens behov i den aktuella situationen. En alltför detaljerad styrning i akuta händelser riskerar att minska handlingsutrymmet och därmed påverka möjligheten att fatta beslut utifrån barnets bästa i stunden. Det är därför angeläget att riktlinjerna kombinerar tydliga ramar med tillräcklig flexibilitet för situationsanpassade bedömningar.

Sammantaget bedöms riktlinjerna, med förslagna justeringar och förtydliganden, få positiva konsekvenser för barn genom att stärka tryggheten och kvaliteteten i barnsäkerhetsarbetet i förskolan.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Riktlinje för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor
2. Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2026-04-08
Maria Härenstam, Avdelningschef	2026-04-08